

Het symposium “Want dieren zijn precies als mensen,.. feit of fabel?” van Hogeschool Inholland Delft, opleiding Dier- & Veehouderij - een groot succes!

Hogeschool Inholland Delft kijkt met trots terug op de grote belangstelling voor het symposium “Want dieren zijn precies als mensen,.. feit of fabel?” van donderdag 16 juni jl.

Dit symposium werd georganiseerd voor alumni, het bedrijvennetwerk, studenten Dier-& Veehouderij en andere geïnteresseerden.

Het symposium ging in op het welzijn van dieren, wat de ethiek ons te bieden heeft als het om dierenwelzijnsvraagstukken gaat, over hoe dieren hun eigen (emotionele) toestand ervaren en hoe wij mensen onderscheid maken tussen diersoorten, gebaseerd op hun aaibaarheidsfactor.

Het symposium werd geleid door **Jan Fienieg, projectleider bij Hogeschool Inholland, Unit Agriculture**. Hij nam ons mee in de wereld van fabels, een kort verhaal waarin dieren en planten een rol spelen en gezien worden als menselijke wezens. In deze verhalen kunnen zwakheden en wantoestanden onder de loep genomen worden zonder dat iemand zich hier persoonlijk op aangesproken voelt. Er wordt ons dus een spiegel voorgehouden.

Jan vertelde het verhaal van de raaf en de vos waarin de vos inspeelt op de ijdelheid van een raaf en hem vraagt een lied te zingen, omdat de raaf dit zo mooi kan. De raaf heeft een lekker stukje kaas tussen zijn snavel maar is zo opgetogen over dit compliment dat hij besluit zijn lied te zingen. Het stukje kaas valt op de grond en de vos gaat er vrolijk mee vandoor.

Er doen zich veel verhalen de ronde over dieren, wat is nu feit en wat is nu fabel? Samen met de drie onderstaande gastsprekers hebben we dit onderzocht.

Dhr. Dr. Franck Meijboom, verbonden aan het Ethiek Instituut & de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, ging in op de vraag wat ethiek kan betekenen bij vraagstukken omtrent dierenwelzijn. Volgens de heer Meijboom ontstaan problemen op gebied van welzijn van dieren voornamelijk omdat mensen te weinig van dieren af weten. Een te dikke kater geeft welzijnsproblemen, maar de eigenaar wil zijn kater alleen maar verwennen met lekker veel eten en is zich van geen kwaad bewust. Hebben we ethiek nodig als we een uitgemergeld dier op een weiland zien liggen? We zullen het er allemaal over eens zijn dat dit echt niet door de beugel kan. Daar hebben we geen ethiek voor nodig. Ethiek gebruik je juist wanneer de morele vraag duidelijk is maar het antwoord niet. Wanneer reflectie nodig is. We kunnen ons afvragen hoe we welzijn wegen t.o.v. andere waarden. Aandacht voor ethiek zal niet alle welzijnsvraagstukken oplossen. Het geeft ons wel de kans ons eigen morele standpunt te bepalen en ons af te vragen waarom we ons druk moeten maken om dierenwelzijn en of er sprake is van een kennisprobleem of verschil in morele waarden. We kunnen alleen een stap maken door ethische reflectie en biologie/ethologie samen te brengen. Op deze manier kan dierenwelzijn beter onderbouwd en afgewogen worden.

Dr. Saskia S. Arndt, Phd., wetenschapper op het gebied van Dierenwelzijn en proefdierkunde, is ingegaan op dierlijke emoties, hoe de dieren dit zelf ervaren en of dieren ook kunnen “meeleven” met elkaar. Uit onderzoek blijkt dat dieren dit doen. Het duidelijkst was dit te zien bij dieren die elkaar kennen. Hoe langer de dieren elkaar kennen, hoe meer “medeleven” tussen de dieren is. Wordt een muis bijvoorbeeld angstig van een agressief soortgenoot, dan zal zijn “vriendje” in een verblijf ernaast hierop reageren.

Ook ging mevrouw Arndt in op de functie van gedrag. Zij gaf een voorbeeld over agressief gedrag bij wolven. Dit heeft een duidelijke functie. Het is gericht op het vermijden van conflicten en het stabiliseren van sociale relaties. Wanneer dit gedrag niet geuit kan worden kan dit leiden tot meer conflicten.

Een andere emotie is angst. Angst stelt het dier in staat om adequaat te reageren op een dreigende situatie. Het individu is in staat om te vluchten en toekomstig leed te vermijden. Met andere woorden, het dier is in staat om zich aan te passen aan de omgeving.

De conclusie van haar verhaal is dat dieren emoties hebben, dat deze emoties een biologische functie hebben en dat deze (zowel de positieve als negatieve emoties) essentieel zijn voor het biologisch functioneren. De grenzen van het aanpassingsvermogen bepalen het welzijn van het dier en manipulatie van het aanpassingsvermogen en/of omgevingsfactoren kan ertoe leiden dat een toestand van welzijn niet meer bereikbaar is.

Prof. Jan A.R.A.M. van Hooff, Emeritus Hoogleraar Ethologie en Socio-Ecologie, vertelde over de manier waarop mensen naar dieren kijken en dat ons medeleven met dieren veelal te maken heeft met de fysieke kenmerken van dieren.

De heer Van Hooff had een andere benadering dan de eerste twee sprekers. Hij bekeek de kwestie omtrent dierenwelzijn vanuit het oogpunt van de mens. Daarbij werd het volgende duidelijk: de ene ander is de andere ander niet!

Waarom gaan we wel massaal protesteren tegen doodknuppelen van zeehondjes en niet tegen de jacht op krokodillen die omgetoverd worden in handtasjes en laarzen?

Hij heeft dit verduidelijkt aan de hand van het kindchenschema van de Oostenrijkse bioloog Konrad Lorenz. Dit schema laat lichaamsverhoudingen zien van kleine kinderen en (jonge) dieren in vergelijking tot die van volwassenen. Hieraan is te zien dat kinderen en (jonge) dieren een relatief groot hoofd, een kleine, korte neus, grote ogen, ronde wangen etc. hebben die vertederend werken op mensen waardoor zij ze willen beschermen en verzorgen. Helaas bezit niet elk dier(soort) deze lichamelijke kenmerken. De dieren die deze kenmerken wel bezitten genieten om deze reden meer onze aandacht en bescherming dan de dieren die hier niet aan voldoen.

Er werd enthousiast gereageerd op de sprekers en op de inhoud, wat resulteerde in een interessante discussie. Terugkomend op de stelling "Want dieren zijn precies als mensen ..." lijkt het erop dat dieren inderdaad net als mensen zijn. Toch lijkt de manier waarop wij omgaan met dieren voor een groot deel afhankelijk van onze kennis van dieren.